

CONSELL GENERAL

Discurs del síndic general

Recuperació del llibre d'actes (1743-1864), 5 de març del 2024

Molt il·lustres, honorables i distingides autoritats,

Senyores i senyors,

Avui us hem convocat aquí, a Casa de la Vall, per presentar-vos el retorn d'una part molt rellevant del fons documental del Consell General: El volum que recull les actes del Consell en el període que va de 1743 a 1864.

Es tracta d'un document que ens explica l'activitat de la institució durant més d'un segle, durant uns anys en què Andorra va viure transformacions importants i va haver de fer front a escenaris molt complexos, tant en la vida social i econòmica interna com en el context internacional. Alhora, és un document que posa nom a les persones què -potser fins ara desconeguts- van treballar i lluitar per donar solucions als problemes de l'Andorra del seu temps.

Aquest llibre feia dècades que havia estat sostret, sense que es conegués l'autoria de la persona que el va robar, ni el "com" de la seva desaparició de l'Armari de les Set Claus, on es custodiava fins a principis del segle XX. Gràcies a la Policia andorrana i a l'ajuda desinteressada d'un ciutadà, el senyor Eduard Navarro, aquest document ha pogut ser recuperat i restituit al seu propietari legítim; el Consell General.

Es tracta d'un document fonamental per comprendre el trànsit d'Andorra de l'Edat Moderna a la Contemporaneïtat: Una època marcada per la crisi i la desaparició de les fargues i la indústria del ferro, i el pas cap a una economia de subsistència que condicionarà bona part del segle XIX.

CONSELL GENERAL

A grans trets, podríem dir que les actes compreses en aquest llibre van des del moment en què el Consell General encarrega a Fité Rossell la redacció del *Manual Digest*, fins a la Nova Reforma.

En el pla internacional, les actes recullen l'activitat del Consell General a l'època de la Revolució Francesa, de les Guerres Napoleòniques i de la restitució del coprincipat gràcies a Napoleó. També de les primeres Guerres Carlines i les conseqüències pel nostre país.

En les últimes dècades s'ha avançat i aprofundit molt en el coneixement de la història d'Andorra i de les seves institucions gràcies a la bona feina d'historiadors i investigadors locals i dels països veïns. La restitució d'aquest volum de les actes del Consell permetrà aprofundir de manera molt notable en aquests estudis, ja que es tracta de documents que fins ara cap expert no havia pogut consultar. Gràcies a la feina que els historiadors faran d'ara endavant podrem conèixer encara millor el nostre passat i -de fet- conèixer-nos millor a nosaltres mateixos.

Així, si el darrer Dia de Sant Tomàs vam publicar a la web del Consell General la transcripció de les primeres actes d'aquesta institució -un pas important en el projecte de transcriure les actes històriques del Consell i posar-les a l'abast de tothom-, la recuperació d'aquest volum dona encara més sentit a l'empresa de divulgar el nostre fons documental.

CONSELL GENERAL

Senyores i senyors,

Amigues i amics,

El retorn d'aquest llibre d'actes a Casa de la Vall no és només un fet rellevant des del punt de vista de la historiografia. Perquè el que avui recuperem no és simplement una part de la memòria del Consell General, sinó *una part* del Consell General.

El Consell General no és un edifici, no és la seva seu. No és ni tan sols Casa de la Vall. Tampoc no són les persones que l'integren, que el formem, perquè les persones passem. L'essència del Consell General és allò que es debat, que es negocia, que s'acorda i que entra en vigor.

De fet, durant segles, el Consell General no tenia una seu fixa, ni un nom inequívoc, ni els seus membres rebien sempre el mateix títol, ni les mateixes atribucions, ni el mateix mandat... L'única cosa que s'ha mantingut inalterable en aquesta institució, des dels seus inicis a l'Edat Mitjana, ha estat la seva missió de representar la voluntat del poble andorrà i la seva capacitat de debatre, de negociar, d'acordar i de donar rang d'obligatorietat a allò que s'acorda. I això és el que es reflecteix a les actes.

El Consell General són les seves actes, i avui -per tant- recuperem una part del Consell General.

El Consell no són les seves parets, de la mateixa manera que un riu no són els marges, ni les pedres que conformen la llera, ni encara menys els matolls i els arbres que creixen a la riba... un riu és l'aigua mateixa, que flueix incessant.

CONSELL GENERAL

Si em permeten una anècdota una mica desenfadada: Expliquen que quan l'artista català Santiago Rusiñol estava de visita a València, una comissió de prohoms valencians li mostrava els indrets més emblemàtics de la ciutat. En arribar a la riba del Túria -que en aquell moment no tenia cap cabal- algun membre de la comissió digué: “I això, don Santiago, és el riu”.

La resposta de l'artista no va decebre ningú: “Molt bé”, va contestar, “veig que de moment ja tenen vostès el local”.

Serveixi aquesta anècdota per exemplificar que, de la mateixa manera que el riu és l'aigua que flueix, també un parlament és la normativa que aprova. I del conjunt d'aquesta normativa, sovint se'n diu cabal. Aquests dies parlem molt del cabal comunitari, per referir-nos al conjunt de l'ordenament jurídic sorgit de les institucions de la Unió Europea. Però també hi ha un cabal andorrà, que -com l'europeu i el d'arreu- té una naturalesa dinàmica.

Evidentment, des d'un punt de vista jurídic, el més important és l'estat actual del nostre cabal normatiu, perquè és allò que està en vigor, allò que ens vincula i ens obliga. Però la fotografia actual de l'ordenament jurídic és molt insuficient quan del que es tracta és d'entendre el sentit de les nostres institucions i -en definitiva- de la nostra identitat col·lectiva. Tan insuficient com ho seria intentar comprendre un riu fixant-se en el cabal concret en un lloc, hora i dia determinats, prescindint de la resta de llocs, de la resta d'hores i de la resta de dies.

“No podem entrar dues vegades en un mateix riu. Som i no som.”, va deixar escrit el filòsof grec Heràclit, fa 25 segles. I no podem entrar dues vegades en un mateix riu perquè ni el riu ni nosaltres no som mai els mateixos. L'essència de totes les coses que existeixen és el canvi: tot flueix.

CONSELL GENERAL

Doncs bé, avui recuperem una part del riu que fa segles que flueix entre les parets d'aquesta Casa, entre les parets de la nova seu del Consell... i que molt abans ja discorria sota els porxos de les esglésies i en qualsevol altre indret on s'apleguessin les persones escollides pels andorrans per representar els seus interessos i decidir en nom de tots.

Només em queda manifestar el desig, en nom de la subsíndica general i en el meu propi, que el Consell continuï representant durant segles la voluntat del poble andorrà i que tots nosaltres -i les moltes generacions que ens succeiran- sapiguem mantenir-nos fidels al llegat d'aquesta institució. I que ens conjurem per no tornar a perdre una part d'aquest llegat.

Moltes gràcies i visca Andorra!

Carles Ensenyat Reig
Síndic general